

WĄWOZOWE ATRAKCJE

W KRAINIE LESSOWYCH WĄWOZÓW

KRAINA
LESSOWYCH
WĄWOZÓW

Euforia i zamyślenia w Krainie Lessowych Wąwozów

1. Wąwóz Łukoszyńskiego (s. 2)
2. Wąwóz Lipinki (s. 2)
3. Wąwóz Korzeniowy Dół (s. 3)
4. Wąwóz Lipcyk (s. 4)
5. Wąwóz Głowackiego (s. 5)
6. Wąwozy w okolicach Skowieszyna (s. 6)
7. Wąwóz Małachowskiego (s. 7)
8. Wąwozy koło Parchatki (s. 8-9)
9. Wąwozy koło Kolonii Zbędowice (s. 10)
10. Wąwozy w Rąblowie (s. 11)
11. Ścieżka przyrodnicza „Złota Góra” (s. 12)
12. Skrzypowy Dół (s. 13-14)
13. Rogowska Ośmiornica (s. 15)
14. Wąwozy wokół Kazimierza (s. 16)
15. Łubinowe Wzgórze (s. 17)
16. Siedlisko „U Krzystofa” (s. 18)
17. Lessowa Pięciolinia (s. 19)
18. Park Labiryntów (s. 20)
19. Agroturystyka „Przy Wąwozie” (s. 21)
20. Spacer z alpakami (s. 22)

Ludziom do szczęścia potrzebne są biblioteki i ogrody mawiał starożytny filozof Ciceron.

Dzisiaj chętnie dodamy do tego wyznania – **wąwozy**. Od nich bowiem przyjęła swą nazwę jedna z pięciu „Polskich Marek Turystycznych” – Kraina Lessowych Wąwozów. O przyznaniu Krainie we wrześniu 2019 roku tak zaszczytnego tytułu zdecydowała zarówno atrakcyjność turystyczna, jak i spójność w zakresie produktu promocji oraz zarządzania Marką. Kraina Lessowych Wąwozów zaprasza potencjalnych turystów do jednego z najbardziej atrakcyjnych regionów turystycznych w Polsce. O atrakcyjności turystycznej decydują walory kulturowe i przyrodnicze, bogactwo zabytków, różnorodność fauny i flory, wielość rezerwatów, łagodność klimatu i obfitość wód źródlanych. Wyjątkowa pod względem zróżnicowania oferta muzealna, jaką zapewnia Kraina Lessowych Wąwozów, propozycje pieszej i zmotoryzowanej turystyki wiejskiej, pogłębiająca się fascynacja walorami turystyki kulturowej, troska o prężnie rozwijające się zjawisko, jakim są tzw. atrakcje turystyczne usytuowane w okolicach uznanych ośrodków miejskich wpływa na coraz większe zainteresowanie Polaków szukających ekscytujących przeżyć we własnym kraju.

Wyjątkowych doznań dostarczają odkrywane tutaj z coraz większym zapałem wąwozy, wg archeologów powstałe w V-IV tysiącleciu p.n.e, a rozwinięte w czasie ekspansji rolniczej w średniowieczu. Egzotyka i atrakcyjność wąwozów związana z rozwojem rolnictwa wiąże się z silnym urzeźbieniem terenów lessowych oraz ze zróżnicowaniem wysokości zboczy. Za najciekawszy uznaje się obszar leżący w Małopolskim Przełomie Wisły, uważany za najbardziej unikalny na terenie Europy. Wąwozy drogowe, debrze, rozdoły, namuły, laleczki lessowe lub kukiełki, zjawiska sufozyjne czyli bogactwo struktur i przemian geologicznych wpływają na fascynację wiedzą o tysiącletnich tajemnicach wąwozów lessowych.

Dedykujemy zatem ten folder współczesnym mentorom – przewodnikom, tak żarliwie przekazującym gościom Krainy informacje najcenniejsze, mocno osadzone w polskiej historii i doświadczeniach, z zapałem podpowiadającym, szczególnie młodemu pokoleniu, co w dzisiejszym świecie jest najwartościowsze i czemu trzeba poświęcić najwięcej uwagi. Dziękujemy także pasjonatom – naukowcom za budzące podziw gruntowne badania na terenie Krainy Lessowych Wąwozów, dzielenie się swą wiedzą na temat, bajkowej wręcz, lessowej krainy na łamach naukowych czasopism oraz wszelkie inwentaryzacje geologiczne.

Zanurz się w ciszy płynącej z natury...

Niecodzienni turyści, niecodzienne doznania

Zapraszamy na odkrycie z Nami Wąwolnicy – dawnego miasta królewskiego a obecnej Lubelskiej Częstochowy! Na Tym Wyjątkowym Kawałku Lubelszczyzny nie ma rzeczy niemożliwych dzięki patronującej figurze Matki Bożej Kębelskiej. Za przyczyną bowiem kard. Stefana Wyszyńskiego, w 1987 r., figurę uhonorowano papieskimi koronami i po dzień dzisiejszy za Jej wstawiennictwem pielgrzymi otrzymują wiele łask.

Turystyczną niespodziankę zapewni zboczenie z szosy w Charzu A za domem nr 89 w połną drożynę oraz, za ujęciem wody, spacer na południe we wnętrzu **Wąwozu Łukoszyńskiego**. Ten rozległy wąwóz, dwupoziomowy, przypominający panoramy bieszczadzkie, porośnięty w większości różnoliciastym drzewostanem i krzewami, zdumiewający rozległością dywanów kwiatowych, pamięta ślady najwybitniejszego z rodu Polaków, papieża Jana Pawła II, który w 1976 roku, 18 maja, odbył wraz przyjaciółmi: ks. Szostkiem, późniejszym rektorem KUL, ks. Marianem Jaworskim, późniejszym metropolitą lwowskim i Jerzym Gałkowskim, profesorem KUL, kilkugodzinną wędrowną. Obszerną relację z tej wyprawy przedstawi zwiedzającym piękna, ubrana gustownie w strój retro, przewodniczka. Przytoczy na pewno anegdotę – zaproszenie przyszłego papieża: *Chłopaki, chodźcie na wieczerzę, bo będzie kasza i kwaśne mleko!* – jak się okazało ulubione potrawy niecodziennego turysty!

Wśród wąwozów, które oplatają Wąwolnicę w bajkowy sposób warto poznać drogowy **Wąwóz Lipinki** biegnący w kierunku Mareczek dawnym międzynarodowym traktem handlowym, zwanym „ruskim”, na przestrzeni 1 km. Od strony zachodniej dotyka on malowniczo usytuowanego na wzgórzach cmentarza parafialnego.

Kontakt:
Retro Melex, przejażdżki melexem,
postój przy ul. Chopina, tel. 721 948 772

*Nocą świat wygląda inaczej.
Nocą budzą się nieznane emocje.
Nocą historia ma inny wymiar.
Nocą może zdarzyć się wszystko...*

Niezwykła nocna wycieczka

Niezwykła nocna wycieczka po Kazimierzu Dolnym to nie tylko spacer z przewodnikiem po Miasteczku. W ten wieczór, zabierzemy Ciebie Turysto do świata dawnych mieszkańców Kazimierza oraz wejdziemy z Tobą do **Wąwozu Korzeniowego**, wyłącznie przy blasku pochodni. Czekamy na Ciebie o zmierzchu, koło studni na kazimierskim Rynku.

Będziesz miał szczęście uczestniczyć w nocnym zwiedzaniu, które jako produkt turystyczny zdobyło 1 miejsce na TOURISM TRENDS AWARDS w Gdańsku, w kategorii „Nowa Oferta Turystyczna” oraz wyróżnienie w Konkursie NAJLEPSZY PRODUKT TURYSTYCZNY WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO – LROT.

Migotliwe światło pochodni, rozpraszające tajemnicze, budzące emocje krajobrazy wąwozowe, podczas nocnej wędrowni odbywanej w otulającej, niezwyklej naturalnej galerii, przerywanej odgłosem kroków, przyspieszonym oddechem, niecodziennymi skojarzeniami pod wpływem nieoczekiwanych kształtów wyłaniających się z mroku, świadomość braterstwa z niewidocznymi prawie współtowarzyszami na trasie, pozwala wyeliminować lęki codzienności, poddając się zdrowotnemu, oczyszczającemu myśli, zbawiennemu oddziaływaniu ciszy.

Kontakt:
Kazimierz Tour, tel. 604 116 147, www.kazimierz-tour.pl, biuro@kazimierz-tour.pl

Po zdrowie na Nordic Walking

Trasy nordic walking cieszą się coraz większą popularnością, gwarantując zachowanie zdrowia i kondycji niezbędnej do odczuwania radości życia. W Krainie Lessowych Wąwozów istnieje już prawie dwieście kilometrów różnych tras. Wszyscy mają szansę docenić piękne krajobrazy. Trasy wiodą w oddali od głównych dróg, a ciszę przerywa jedynie delikatny śpiew ptaków. Pozwalają podziwiać także wąwozy i bez wysiłku wędrować po nich nawet podczas dni z wysoką temperaturą, zapewniając dzięki swoistemu ukształtowaniu ożywczy chłód. Z roku na rok tras przybywa. Zapraszamy na spacer z kijkami po gminie Wojciechów następującymi trasami.

Szlak w kolorze czarnym, o długości 12,7 km ma formę pętli. Prowadzi przez Wojciechów, Maszki, Nowy Gaj, Stary Gaj, Wojciechów Kolonię Pierwszą do Wojciechowa.

Głównymi atrakcjami dla turystów będą w Wojciechowie: zabytkowy kościół, Muzeum Regionalne oraz Kowalstwa, kuźnia (pokazy, warsztaty), dwa dawne młyny wodne na rz. Bystrej, Muzeum Minerali w Nowym Gaju, punkty widokowe, a także lessowy **Wąwóz Lipcyk**.

Charakteryzuje się on zróżnicowaniem rzeźby. W pierwszej części niezbyt głęboki, porośnięty brzoziakami, osikami, grabami, dębami i lipami (stąd nazwa) ma przekrój skrzynkowo-trapezowy. W drugiej przybiera kształt debrzy, zwiększając wysokość zboczy do 15 m. W podszyciu rośnie leszczyna. W końcowej części Lipcyk rozcina zbocze rzeki Bystrej i ma przekrój trapezowy. W parowie dominuje czarny bez i kruszyna.

Odpoczywać w naturze...

W Nałęczowie **trasa zielona** pozwoli nam poznać urokliwe wąwozy w Lesie Zakładowym, o których B. Prus pisał: *wąwozy, wąwoziki, na które nie można spojrzeć bez westchnień*.

W rozmowie z Wł. Rabskim, oprowadzając go po wąwozach, dodawał: *Nałęczów to nie Tatry, ale ja się tam czuję przytłoczony ogromem i dzikością olbrzymów granitowych, a tu wypoczywam w naturze, która ma więcej uśmiechów serdecznych niż królewskiego majestatu więcej dobroci niż siły*.

Wąwóz, usytuowany na prawym zboczu doliny Bystrej, poniżej Parku Zdrojowego, przetrwał w pamięci mieszkańców jako ulubione miejsce spacerów Bolesława Prusa (Aleksandra Głowackiego), jednego z najwybitniejszych polskich literatów, autora m.in. „Lalki” pisanej w kurorcie, zwanego często „najwierniejszym kuracjuszem Nałęczowa”. Okolony dwiema ulicami: J. I. Paderewskiego (od południa) i Kombatantów (od północy) jest porośnięty lasem grądowym. Rosną w nim lipy, graby, jawory, klony, dęby, sosny i robinnia biała. W podszyciu znajdziemy leszczynę, czarny bez, kruszynę i jarzębinę. Wiosną zachwycają połacie przyłasczek i zawilców, rosą tu też paprocie, turzyce, miodunki, szczawik zajęczy, niecierpek i podgorycznik. Wąwóz ma charakter debrzy, ścieżka z barierką biegnie w nim w części głównej, odchodzą od niej boczne ramiona, długie do 150 metrów.

Można w nim wyróżnić trzy odcinki: wlotowy (100 m) o głębokości 3-5 m i nachyleniu zboczy do 35°; środkowy ok. 250 m o gł. 8-10 m i nachyleniu zboczy do 40°; końcowy o charakterze parowu z szerokim dnem do 10 m, wysoki na 8 m o nachyleniu zboczy do 35°, łączy się z ul. Bartosza Głowackiego. Od strony ul. Sołdka i ul. Klonowej, na szczycie zbocza widać tzw. **apartamenty na drzewach**, architektoniczną całoroczną atrakcję dla turystów.

Fantazje lingwistyczne

Do spacerów zachęcają także wąwozy w okolicach Końskowoli, które posiadają swoje własne, charakterystyczne nazwy. Wymyślano je i nadawano w dawnych czasach, aby ułatwić identyfikację miejsca. Dzięki tym nazwom nasi przodkowie bez mapy i planu potrafili trafić do najbardziej skrytego zakątka w terenie. **W okolicach Skowieszyna** występują wąwozy: Uczynny Dół, Skórzynny Dół, Olszowy Dół, Chmielna, Zimny Dół, Białocin Dół, Bocianowa, Dworska, Głęboki Dół, Doły Starowieskie. Niektóre nazwy odnóg wąwozów pochodzą od imion i nazwisk byłych właścicieli np. Zuchniarzów, Pajurków, Szymkowa, Szczepanowa, Madejowa czy Taraszyna. W okolicach Pożoga jest Pękalowy Dół, Boreczkowe Dołki, Wolski Dół, Stoczysko, Bocianowa Góra, Dalsza Góra, Szeroka Odnoga, Samorkowa Odnoga i Wygoszek. W Stoku występuje Wygonowy Dół, Choinowa Odnoga i Gawroniec. Przewodniczka chętnie poprowadzi spragnionych nowości turystów.

Kontakt:

Dorota Chyl, przewodnik turystyczny, tel. 600 496 160

Wąwozem cieniastym prowadzi pod górę...

Zapisane w pieśni

Turystyka wąwozowa na terenie Krainy Lessowych Wąwozów pozwala pogłębić wiedzę o martyrologicznej historii naszego kraju. Wiele wąwozów kryje pamięć o bohaterskiej postawie Polaków w rozmaity sposób walczących z zagrożeniami ze strony nieprzyjaciół.

W Kazimierzu Dolnym jeden z wąwozów, dziś ulica, nosi imię **hrabiego Juliusza Małachowskiego**. Głębocznicą dł. 400 m. była miejscem ostatniej bitwy (18 IV 1831 r.) wodza Batalionu Strzelców Sandomierskich, jednocześnie autora hymnu prywatnego oddziału. Do dziś przetrwała legenda o waleczności dowódcy, który po tym jak zabrakło amunicji, uzbrojony w kosę walczył z rosyjskimi żołnierzami. Pamiątką jest kamienna płyta u wylotu wąwozu upamiętniająca śmierć 29-letniego bohatera uwiecznionego też w wierszach i pieśniach. Przez wąwóz prowadzą wszelkie trasy dydaktycznych wycieczek organizowane przez pobliskie Muzeum Literatury, czyli Willę pod Wiewiórką, zwaną potocznie **Domem Kuncewiczów**, np. spacer po Kazimierzu Dolnym szlakami tematycznymi, wyznaczonymi przez literaturę, film i architekturę.

Ten i inne kazimierskie wąwozy były wielokrotnie portretowane przez Marię Kuncewiczową. W tytułowym opowiadaniu z cyklu „Dwa księżycy” bohaterowie, prezentujący artystyczną bohemę zbiegli w wąwóz rozwłócząc za sobą perfumy. Zanim rozbawieni dotarli do Miasteczka, głośno zachwycali się przyrodą i wąwozem, który nocą wyglądał jak dekoracja z wagnerowskiej opery.

Kontakt:

Dom Kuncewiczów – oddział Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym
ul. Małachowskiego 19,24-120 Kazimierz Dolny; www.mnkd.pl, tel. 81 881 02 88.

Wąwozy na tzw. Szlaku Niepodległościowym

Wycieczkę rowerową na Górę Trzech Krzyży w Parchatce rozpoczynamy przy Rondzie Żołnierzy Wyklętych w Puławach. Zjeżdżamy z utwardzonej drogi, kierując się na południe leśną ścieżką. Po ok. 1 km docieramy do **czarnego szlaku** wiodącego do Kazimierza Dolnego. Czarnym szlakiem, po pokonaniu zjazdu wąwozem, dojeżdżamy do ul. Piasecznica – nią kierujemy się w kierunku wschodnim przez kilka wąwozów i polnych drózek aby dojechać do Skowieszyna, gdzie przy kaplicy skręcamy wąwozem w prawo w kierunku pomnika w Lesie Stoczkim. W tym miejscu możemy chwilę odpocząć – mamy tu do dyspozycji wiatę oraz tablicę z trasami. Stąd wyruszamy do Zbędownic – po drodze mijamy kolejne historyczne miejsca z pomnikami. Na początku miejscowości, tuż przy zjeździe asfaltową drogą do Parchatki, kierujemy się w połną drózkę prowadzącą na Górę Trzech Krzyży w Parchatce. Z góry rozciąga się przepiękny widok na Małopolski Przełom Wisły oraz na miasto Puławę. Po chwili kontemplacji zjeżdżamy wąskim jarem do Parchatki, tam po przejechaniu asfaltową drogą ok. 1 km, za sklepem skręcamy najpierw w prawo, a po ok. 200 m. w lewo i znowu jedziemy urokliwymi wąwozami. Mijamy chmielnik, potem **stację narciarską**. Trasę kończymy przy skrzyżowaniu ulic Gościńczyk, Skowieszynskiej i Spacerowej w Puławach.

Kolejna trasa przez najpiękniejsze w okolicach Parchatki wąwozy wiedzie do kolonii Zbędownice, skąd wybieramy różne warianty wędrowki: **wariant 1** – skręt w prawo **za znakami czarnymi** przez Kolonię Parchatka i wąwozami wzdłuż drogi nadwiślańskiej na północ lub też **wariant 2** – dłuższy, ale bardziej malowniczy, prowadzący dalej, ok. 800 m na południe do skrzyżowania szlaków, skąd dalej drogą skręcającą ostro w prawo i po 3 km dochodzącą do przystanku PKS w Parchatce. Trasa do przejścia – 12,3 km (**wariant 1**) lub 16 km (**wariant 2**). Można też wybrać **wariant 3** – od skrzyżowania szlaków iść **za znakami niebieskimi na południowy-zachód** do ruin zamku w Bochochnicy – 19 km.

Labirynty lessowe w Rąbłowie

Najwyższe zbocza mają wąwozy usytuowane między Bochoćnicą a Włostowicami po prawej stronie szosy (do 90 m), a najciekawsze widoki na Małopolski Przełom Wisły zapewniają zbocza wąwozów między Kazimierzem a Parchatką, na których można także obserwować odsłonięte warstwy z okresu górnej kredy. Zagęszczenie i wysokość wąwozów sprawia, że uchodzą za najciekawszy teren lessowy w Europie.

Na nasłonecznionych południowych ścianach wąwozów (m.in. Góra Trzech Krzyży, Mięćmierz, stoki Albrechtówki, Janowiec) występuje wiele roślin rzadko już spotykanych. Dają one niepowtarzalny koloryt, utrwalany przez kolejne pokolenia malarzy.

Jest to bardzo malownicza trasa i warto podjąć trud wędrówki, która dostarczy niezapomnianych przeżyć oraz możliwości obcowania z dziką przyrodą.

Kolejny, **oznakowany na zielono**, szlak prowadzi z szosy Celejów-Lublin w kierunku Lasu Stockiego. Głębocznicza wiedzie na wierzchołkę zbiegającą do wąwozu „Zadole”, następnie wzdłuż „Uczynnego Dołu”. Tu pomnik partyzantów z oddziału „Orlika” (bitwa 24.V.1945). **Dalej szlakiem czerwonym** do Kolonii Zbędownice, gdzie stoi pomnik pomordowanych mieszkańców za pomoc w ruchu oporu (22.XI.1942) proj. przez St. Strzyżyńskiego. Niemcy przygotowując się do walki z partyzantami musieli zrobić mapy lotnicze terenu.

W wąwozach w okolicy Rąbłowa można spotkać przykłady debrzy, która przybiera postać litery V. Jej dolny odcinek jest krótki i stromy, górny zaś dłuższy i łagodniejszy. Ciekawe jest też zjawisko występowania tzw. „pijanego lasu”, na zboczach bowiem rosnące drzewa wyginają się w kierunku osi wąwozu, poddając się tzw. pełnięciu gruntu. W dolnych odcinkach rąbłowskich wąwozów można obserwować zjawisko występowania „namułów”. Dno wąwozu powoli się rozszerza i staje się pod ich wpływem bardziej płaskie. Wąwóz przybiera wówczas kształt parowu. W Rąbłowie u zbiegu wąwozów można zwiedzać monumentalny pomnik dłuta St. Strzyżyńskiego, upamiętniający słynną bitwę partyzancką w maju 1944 roku.

Charakterystyczne dla regionu lessowe wąwozy, wyjątkowe w miejscu, do którego zapraszamy, położone są w przylegającym do Parku Labiryntów lesie o charakterze rezerwatu. Cechuje je bogactwo i zmienność form rzeźby terenu. Ukształtowanie zboczy oraz głębokie i przepastne jary zachwyca wszystkich i dostarczą wielu niezapomnianych wrażeń. Ukojeniem będzie śpiew ptaków i możliwość spotkania borsuczej rodziny.

Ścieżka wiodąca pośród drzew ponad głębinami zboczy, bezpiecznie przeprowadzi turystów przez bajeczny świat natury.

Zapraszamy wszystkich do labiryntu wąwozów lessowych.

Ścieżka przyrodnicza „Złota Góra”

Trasa wiedzie od i do Szkoły Podstawowej w Chruślinie przez Złotą Górę. Na ścieżkę warto wybrać się wczesną wiosną w trakcie kwitnienia sadów i jesienią przed zbiorami jabłek oraz zaplanować w dni pogodne. Ścieżka ma kształt pętli i prowadzi zbieżną doliną rzeki Podlipie, także siecią wąwozów lessowych i lasem. Z trasy widać dolinę rzeki Podlipie, dopływy Wyżnicy gdzie wyznaczono granicę otuliny Wrzelowieckiego Parku Krajobrazowego.

Utwardzona droga polna wiedzie kotliną otoczoną wzniesieniami pokrytymi kilkumetrową warstwą utworów lessowych. Na końcu kotliny ścieżka dochodzi do lasu, gdzie skręca w pierwszą drogę w lewo i biegnie głęboczną. To głęboki wąwóz o stromych, prawie pionowych ścianach, przerośniętych korzeniami drzew na wierzchołkach. Można tu zobaczyć „pełzające” drzewa, rosnące na stromych ścianach, a także kilka stanowisk paprotki zwyczajnej. Dalej ścieżka biegnie nad głęboczną do pomnika powstańców styczniowych. W miejscu tym rozegrały się

dwie bitwy. Pierwszą stoczyły w dniu 30 maja 1863 r. oddziały dowodzone przez pułkownika Lelewela-Borelowskiego. Powstańcy ponieśli straty i wycofali się przez Lasy Lubartowskie do Garwoliny. Okoliczni mieszkańcy nazwali to miejsce „Parszywą Górą”. Druga bitwa rozegrała się 4 sierpnia 1863 r. Gen. Michał Heidenreich-Kruk odparł trzykrotny szturm wojsk carskich i dokonał kontrataku. Powstańcy ścigali uciekających aż do Urzędowa, gdzie toczyli z nimi walkę. Zwycięstwo nad silniejszym przeciwnikiem i zmuszenie go do ucieczki z pola bitwy sprawiło, że miejsce nazwano Złotą Górą.

Bitwę upamiętnia pomnik wystawiony tu w 1929 r. **oraz tablica pamiątkowa** ufundowana w 130 rocznicę bitwy.

Lasy grądowe pełne są gatunków rzadkich i chronionych roślin: parzydło leśne, barwinek, bluszcz pospolity, kopytnik zwyczajny, wawrzynek wilczełyko, paprotka zwyczajna i paprotnik kolczysty. Na nielicznych stanowiskach występują: widłak wroniec, lepiężnik biały, ciemiężca zielona, pluskwica europejska, kostrzewa leśna i naparstnica zwyczajna.

Tysiącletnie tajemnice

– wewnętrzny krajobraz z wąwozami milczenia...

Pomagają je rozpoznać świetnie oznakowane a także opisane w internecie **ścieżki dydaktyczne** po wąwozach: **Skrzypowy Dół, Złota Góra, Rogowska Ośmiornica** lub **wycieczki przyrodnicze** organizowane przez Oddział Przyrodniczy Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym

Skrzypowy Dół przy Leśniczówce Kluczkowice

Trzykilometrowa trasa, w kształcie pętli, biegnie przez Góry Kluczkowickie od i do **Leśniczówki Kluczkowice**. Pozwala na zapoznanie z walorami przyrodniczymi lasów grądowych i ukazuje wpływ człowieka na wygląd i funkcjonowanie biocenozy leśnych i polnych. Turysta poznaje: budowę lasu grądowego, różne stadia rozwoju form erozyjnej wąwozowej, budowę geologiczną oraz krajobraz kulturowy charakterystyczny dla Wrzelowieckiego Parku Krajobrazowego.

Warto podziwiać młode okazy drzew, jak dąb szypułkowy, lipę drobnolistną, grab pospolity, klon zwyczajny oraz domieszki osiki, brzozy brodawkowatej, czereśni i wiązy. W dolnej warstwie drzewostanu występują także: jabłoń, okazałe leszczyny, niekiedy wierzba iwa.

Wędrówka **ścieżką przyrodniczą Skrzypowy Dół** najciekawsza jest wiosną, kiedy kwitnie runo leśne. Można spotkać tu **zawilca gajowego i żółtego**, ziarnopłon wiosenny. Nieco później – w maju – kwitną: gajowiec żółty, czworolist pospolity, marzanka wonna. Trafić można też na: podagrycznik pospolity, dąbrówkę rozłogową, kopytnik pospolity, narcyzicę samczą, groszek wiosenny, konwalijkę dwulistną, szczawik zajęczy, kokoryczkę wielokwiatową, gwiazdnicę wielokwiatową. Na trasie spotkamy leszczynę oraz podrost klonu, grabu, lipy, rzadziej kruszynę, trzmielinę, jabłoń, jarzębinę i czeremchę. Ciekawostką są tu okazałe egzemplarze dębu czerwonego.

Rogowska Ośmiornica

Od skrzyżowania dróg ścieżka prowadzi systemem wąwozów początkowo drogą wcinającą się w dno szerokiej doliny z płaskim dnem i łagodnymi zboczami, następnie stromymi. Dalej, zobaczymy uchodzący do doliny wąwóz w postaci suchej doliny o wąskim, nierównym dnie i stromych zboczach oraz kilka mniejszych wąwozów. **Głębocznicę lessową** natomiast możemy obserwować w miejscu dawnego skrzyżowania dróg obok przystanku nr 5.

Przy rozwidleniu dróg warto podziwiać **stanowisko skrzypu zimowego**. Szczególnie efektownie wygląda on zimą, kiedy jest jedynym zielonym akcentem w wąwozie. Ścieżka w końcowej części ukazuje również stadia rozwojowe form erozji wąwozowej, **odstąpienia skalne** prezentujące budowę geologiczną i odkrywkę skał węglanowych.

Ścieżka przyrodnicza Rogów przebiega na dł. 6 km. Oznaczona jest piktogramami w kolorze czerwonym. Prowadzi od i do Szkoły Podstawowej w Rogowie przez Wąwozy Rogowskie.

Przebiega przez teren Kazimierskiego Parku Krajobrazowego i strefę ochrony źródłiskowej rzeki Jaworzanki. Na trasie można zapoznać się z budową geologiczną strefy krańcowej Równiny Bełżyckiej i Kotliny Chodelskiej, obserwować różne stadia rozwoju wąwozów, podziwiać roślinność grądów oraz pagórkowaty krajobraz okolic Rogowa. Ten niezwykle labirynt głębokich wąwozów lessowych koło miejscowości Rogów z lotu ptaka przypomina swym kształtem ośmiornicę. W jego przepastnych ostępach **wyznaczono dwie pętle – jedną ze znakami czerwonymi drugą zaś z zielonymi**. Obie trasy w znacznej swej części będą dnem wąwozów wzdłuż potoków (dopływów Jaworzanki), które biorą początek z bijących tu licznych źródeł. W specyficznym wilgotnym mikroklimacie zbocza wąwozów porastają lasy liściaste, w których dominują graby z domieszką dębów, lip, klonów i brzoź.

W bogatym runie leśnym występuje wiele gatunków rzadkich i chronionych roślin (wawrzynek wilczełyko, kopytnik pospolity, paprotka zwyczajna marzanka wonna, parzydło leśne, paprotnik kolczysty i inne). Szczególnie pięknie jest tu wiosną, kiedy na zboczach bielą się łany zawilców, kwitną przyłaszczki, miodunki i wawrzynki. Latem wąwozy są mroczne i tajemnicze, jesienią zaś mienią się pełnią kolorów. Na stromych i urwistych ścianach wąwozów zobaczymy interesujące odkrywki geologiczne, a także ciekawą skałę osadową – martwicę wapienną. Ten wyjątkowo atrakcyjny przyrodniczo teren uznany w 1992 r. za strefę ochrony źródłiskowej.

Poznaj, zrozum, szanuj...

Oddział Przyrodniczy Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym **zaprasza grupy zorganizowane** na wspólne poznawanie wąwozów. Zarówno grupy szkolne, jak i dorośli biorący udział w wycieczce, dowiedzą się, jaka jest geneza wąwozów, jakie są ich rodzaje i jakie procesy powodują ich powstawanie właśnie na Płaskowyżu Nałęczowskim. Wszyscy uczestnicy poznają roślinność typową dla tych form i usłyszą ciekawostki z nią związane. Długość trasy i zakres merytoryczny dostosowany jest do wieku uczestników i czasu, jakim dysponuje grupa.

Aplikacja przyrodnicza „Poznaj, zrozum, szanuj...” przygotowana przez Oddział Przyrodniczy to natomiast propozycja dla turystów indywidualnych zwiedzających Kazimierz Dolny i jego okolice rodzinne.

Ta **gra terenowa**, którą można pobrać na smartfon przez sklep Google Play poprowadzi nas przez przyrodnicze zakątki Kazimierza, dostarczając zabawy zarówno starszym, jak i młodszemu odbiorcom. W aplikacji możemy wybrać interesujące nas ścieżki, np. tą związaną z wąwozami lub przejść wszystkie trasy. Podczas gry rodziny będą rozwiązywać zadania w wyznaczonych punktach, zdobywając w ten sposób różne sprawności i odpowiedzi, gdzie znajduje się kolejny przystanek. **Aplikacja jest bezpłatna.**

Kontakt:

Muzeum Nadwiślańskie Oddział Przyrodniczy, ul. Puławska 54, Kazimierz Dolny
tel. 81 88 10 326, 509 623 216, www.mnkd.pl, przyrodnicze@mnkd.pl

Zaskoczyć i rozbawić...

Łubinowe wzgórze

Tajemnice Łubinowego Wzgórza: autorska gra terenowa została stworzona, aby pokazać dobroczynny wpływ natury. Pobudźcie wszystkie zmysły, poczujcie rosnącą energię w ciele i otwórzcie przestrzeń w umyśle „na to coś”, czego być może tak długo szukacie. Na całym terenie Eko Resortu poukładaliśmy elementy układanki, której rozwiązanie pozwoli Wam poznać sekret Łubinowego Wzgórza. Kolejność wykonywania zadań jest dowolna. Część z nich pozwoli odkryć Wam magię lessowego wąwozu od środka. Czas nie odgrywa w tej grze roli. Zadania możecie wykonywać w dowolnej kolejności. Gra integruje, rozwija umiejętności interpersonalne, przeprowadza uczestników przez ukryte zakątki ogrodu, wąwozu, łąk. Wymaga dostrzeżenia detali, na które zazwyczaj nie zwracacie uwagi. Umysły ścisłe będą miały okazję na „gimnastykę” podczas rozszyfrowywania kodów i tamigłówek. Trzeba się komunikować, odsiewać pomysły. Z każdym zadaniem coraz bardziej wciąga i pozwala spędzić quality time. **Koszt karty do gry: 10 zł.**

W Zaczarowanym Lessie – gra terenowa dla najmłodszych gości. W Wąwozie zostały ukryte domki sześciu różnych rodzin Wąwitów. Zaczynasz grę od wybrania jednego z nich i odnalezienia symbolu ptaka. Następnie szukasz takiego samego symbolu w książeczce, którą dostaniesz w recepcji. Po przeczytaniu informacji o Wąwicie, w którego domku się znajdujesz, musisz wykonać zadanie z nim związane. Później przechodzisz do kolejnego domku. Gra kończy się, gdy odwiedzisz wszystkich Wąwitów i wykonasz wszystkie zadania. Mieszkańców Wioski Wąwitów znajdziesz nie tylko w Wąwozie, ale także na całym terenie Łubinowego Wzgórza.

Koszt książeczki: dla gości restauracji Niebo i las GRATIS.

Kontakt:

Łubinowe Wzgórze – Eko Resort, Łąki 45 A, tel. 512 371 309,
repcja@lubinowe.pl, www.lubinowe.pl

Siedlisko „U Krzysztofa”

Zaskakująca galeria sztuki współczesnej, ekologicznie zaangażowanej oraz miejsce pracy twórczej lubelskiego artysty Sławka Matyjaszewskiego. Miejsce ze względu na swoje położenie (wąwóz otoczony lasem) idealnie nadaje się na ekspozycję prac wykonywanych w ramach sztuki ziemi czyli Land Artu. Poszukiwanie nowych przestrzeni dla sztuki poza klasycznymi galeriami to element charakterystyczny dla twórców działających w otwartych przestrzeniach naturalnego krajobrazu. Niewątpliwą atrakcją galerii jest fakt, że artysta przeprowadza w wąwozie częste eksperymenty artystyczne. Dlatego potencjalny odbiorca (gość galerii) staje przed zaskakującymi i niebanalnymi obiektami oraz sytuacjami, których w życiu codziennym nie jest w stanie doświadczyć.

Warto zapoznać się z rzeźbami należącymi do różnych nurtów w sztuce: LAND ART, bazujących na naturalnych surowcach (drewno, konopie, juta, głązy, itp), Stars And Flowers – wielowątkowe instalacje o zabarwieniu ekologicznym tworzone pod hasłem „Wszyscy jesteśmy z plastiku” oraz pracami ilustrującymi zależność między literaturą a sztuką.

W czasie zwiedzania siedliska w ramach projektu „Ogrody Sztuk” urządzane są konkursy na najbardziej oryginalny wybór **nazw dla rzeźb** w ogrodzie i wąwozie, w tym tzw. Pasterzy Lasów, znanych z powieści Tolkiena oraz konkurs genealogiczny. Organizowane są **warsztaty tkackie na mini-krosnach** po zapoznaniu się z kolorystyką sadu, ogrodu i wąwozu otaczających „Willę pod kołowrotkiem”. W każdym sezonie przygotowywane są nowe kwesty do przeżywania tzw. „wypraw odkrywców” oraz gra planszowa pt. „Słownik Tkacza”.

Kontakt:

Siedlisko u Krzysztofa, Drzewce Kolonia 121 koło Nałęczowa,
tel. 795 700 659, 781 942 775

Lessowa Pięciolinia Turystyczna

Lessowa Pięciolinia Turystyczna to miejsce tworzone przez i dla ludzi z pasją do przyrody, muzyki i sztuki. Położona jest przy Stacji Badawczej Ekologii w DOLINIE SZKŁA w Kębłach. Dogodne usytuowanie przy licznych szlakach m.in. rowerowym, pieszym, konnym, nordic walking oraz miejscu szczególnym dla kultury maryjnego jakim jest Kapliczka MB Kębelskiej sprawia, że można do Nas w łatwy sposób trafić.

W swej ofercie ma wiele zajęć warsztatowych:

„Muzyka rodzi się w wąwozowej ciszy” – **muzyczno-przyrodnicze spacery po wąwozie Duży Popowiec** w poszukiwaniu dźwięków oraz ścieżką edukacyjną na terenie dawnego majątku ziemskiego Kębłach. Odtwarzanie dźwięków za pomocą instrumentów perkusyjnych pobudzi Waszą kreatywność i pozwoli stworzyć orkiestrę wąwozową. Odkryjemy niejednego artystę. Animator porwie Was do tańca.

„Z kłosów zbóż, ziół, leszczyny, polnych kwiatów” – **warsztaty zielarskie**, które pozwolą na poznanie tajemnic ziół. Komponowanie zielników oraz herbatek z ziół z obszaru Naszej Stacji Turystycznej wyćwiczy nos i podniebienie.

„Pomaluj Śwój Świat Wycieczkowo” – odkryj magię barw na zajęciach przy użyciu chust animacyjnych połączonych ze spacerem po wąwozach kębelskich: Lipiński, Duży Popowiec.

Kontakt:

Lessowa Pięciolinia Turystyczna, Kębłach 26A, 24-160 Wąwolnica,
lukasfalba@o2.pl, tel. 506 140 076

Bajeczny świat natury – zabawy w labiryncie

Park Labiryntów i Miniatur w Rąbłowie obejmuje obszar o bardzo pięknym ukształtowaniu terenu, wyrzeźbionym siłami natury, tworząc niepowtarzalny zakątek Krainy.

Aura miejsca pozwoliła na wtopienie w naturalny krajobraz architektury zielonej. Tak powstał zespół naturalnych labiryntów, gdzie klucząc pomiędzy wielobarwnymi różami, czerwonymi truskawkami, trawiastą formą starożytnego labiryntu kreteńskiego, czy największego obszarem szpaleru tui, wkroczyć w świat poznania przyrody i historii regionu.

Lessowe Warsztaty edukacyjne, to propozycja z wykorzystaniem ścieżki przyrodniczej opartej na naturalnych warunkach krajobrazowych i glebowych, ukształtowaniu terenu, faunie i florze Polski przedstawionej na tablicach poglądowych i interaktywnych, a także na makietach zwierząt, z wykorzystaniem krajobrazowych, plastycznych i przemysłowych właściwości lessu.

Spacer leśną ścieżką wąwozów o zmiennych formach ukształtowania, od przepastnych dolin po gęste wyżłobienia terenu, daje obraz wyjątkowości Krainy i mocy sił natury, gdy erozja wodna rzeźbi zachwycające formy wzgórz i dolin. Możemy w nich odnaleźć siedliska mieszkańców lasu, borsucze nory czy ptasie budki lęgowe, których odnaleziony komplet pozwoli ułożyć hasło o wąwozach. Wiedzę uzupełnimy czytając opisy na tablicach poglądowych, a wygląd zwierząt pokażą nam ich makietę.

Wąwozy, a w szczególności gleba, jest też inspiracją do przypomnienia historii powstania i wpływu erozji wodnej na kształtowanie krajobrazu a zarazem pokazania przemysłowego wykorzystania lessu, który przez wieki był i jest nadal surowcem dla budownictwa. Stworzona ścieżka edukacyjna pozwala zobaczyć „żywy” less, poznać jego plastyczność, cechy i charakter.

Kunst budowlany, dla odmiany oparty o materiał drzewny, można zobaczyć **w parku miniatur architektury drewnianej**.

Kontakt:

Park Labiryntów w Rąbłowie, tel. 605 951 355, www.park-labiryntow.pl, park-labiryntow@sobczuk.pl

Przy Wąwozie

Gospodarstwo Agroturystyczne „Przy Wąwozie” położone jest w otulinie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, na styku trzech gmin Końskowola, Kurów, Wąwolnica. Nazwa gospodarstwa nawiązuje do sieci otaczających je wąwozów lessowych. Kiedyś gdy okoliczni gospodarze wykorzystywali w swoich gospodarstwach konie i poruszali się wozami, przez wąwóz wiodła droga do sąsiedniej wsi „Las Stocki”. Z czasem wąwóz zaczął stopniowo zarastać, wiedzie nim teraz wąska dróżka. Dzięki temu wąwóz stał się schronieniem dla dzikich zwierząt: lisów, saren, a nawet borsuczków. Czasami widuje się też dziki.

Razem z gośćmi odwiedzającymi gospodarstwo (rodziny z dziećmi), **wędrujemy po wąwozie** w poszukiwaniu śladów obecności dzikich zwierząt. Nieodłącznymi towarzyszami wypraw są: pies o imieniu Smalec i suczka Nutka. Czasami dołącza do nas kocica o imieniu Łajza. Po powrocie z wyprawy w altanie przy domu pijemy wspólnie gorące kakao ijemy „coś” słodkiego. Wieczorem odbywają się **warsztaty z masy solnej**. Dzieci lepią jakieś zwierzątko mieszkające w wąwozie.

Kontakt:

Gospodarstwo Agroturystyczne „Przy Wąwozie”, Karmanowice 4A, tel. 609 054 893, www.przywawozie.eu

Spacery z alpakami po wąwozie

Alpaki nad Wąwozem to miejsce położone w Nowym Gaju niedaleko Wojciechowa i Nałęczowa.

Serdecznie zapraszamy do odwiedzenia naszej hodowli, gdzie można podpatrzeć alpacze mamy z dziećmi, wziąć udział w karmieniu lub kupić wełnę z runa alpak i jej wyroby. Jesteśmy jedynymi w Polsce posiadaczami mikro-miniaturowych osiołków.

Turyści mogą uczestniczyć w indywidualnych albo grupowych spacerach z alpakami i/lub miniaturowymi osiołkami **malowniczym wąwozem Lipcyk** i okolicznymi lasami.

Kontakt:

Alpaki nad Wąwozem Dorota Wideńska, Nowy Gaj 8, 24-204 Wojciechów, tel. 609 868 009

Obiekty rekomendowane przez Lokalną Organizację Turystyczną „Kraina Lessowych Wąwozów”

🏠 noclegi   🍴 gastronomia   🏥 zdrowie i uroda   🌟 atrakcje

Gmina Janowiec

- **Magiczne Ogrody**, Trzcianki 92, tel. 503 983 135 🌟

Gmina Karczmiska

- **SPA Ruska Bania**, Głusko Małe 2, tel. 730 774 033 🏠 🏥

Gmina Kazimierz Dolny

- **Ekomuzeum „Siedlisko Małgorzaty”**, Cholewianka 7a, Kazimierz Dolny, tel. 501 157 111 🌟
- **Gościniec Basia**, ul. Czerniawy 59F, 24-120 Kazimierz Dolny, tel. 81 882 01 42 🏠 🍴

Gmina Końskowola

- **Gospodarstwo Agroturystyczne „Dworek Różany”**, Stok-Zażuk 112, tel. 608 784 568 🏠 🍴
- **Winnica Las Stocki**, Las Stocki 80, tel. 602 155 196 🌟

Miasto i Gmina Nałęczów

- **Zakład Lecznicy „Uzdrowisko Nałęczów” S.A.** – Biuro Zarządu, Al. Małachowskiego 5, tel. 81 50 14 356, 81 50 16 027
- **Atrium – kompleks wodny**, al. Grabowa 1A, tel. 81 501 44 56 w. 0101 🍴 🏠 🌟
- **Jesienna Rezydencja**, ul. Kościuszki 7, tel. 81 50 14 356 wew. 0600 🏠 🏥
- **Pawilon Angielski**, ul. Małachowskiego 1, tel. 81 50 14 356 wew. 0308 🏠 🍴 🏥
- **Sanatorium „Fortunat”**, ul. Kościuszki 7, tel. 81 50 14 356 wew. 0600 🏠 🏥
- **Sanatorium Książę Józef**, al. Kasztanowa 6, tel. 81 50 14 356 wew. 0400 🏠 🏥
- **Ośrodek Chirurgii Oka prof. Zagórskiego**, al. Kasztanowa 6, tel. 222 905 905 🏠 🏥
- **Luxmed – Uzdrowisko Nałęczów Sp. z o.o.**, al. Kasztanowa 6, tel. 81 50 16 012 🏠 🏥
- **Stare Łazienki**, al. Grabowa 4, tel. 81 501 44 56 w. 0400 🏠 🏥 🌟
- **Szpital Kardiologiczny**, ul. Górskiego 5, 81 50 14 356 wew. 0200 🏠 🍴 🏥
- **Termy Pałacowe „Nałęczowianka”**, ul. Paderewskiego 1, tel. 81 501 44 56 🏠 🍴 🏥 🌟
- **Centrum Diagnostyki i Fizjoterapii Werandki**, al. Małachowskiego 5, tel. 81 501 43 56 wew. 0782 🏠 🏥
- **Centrum Szkoleniowo - Wypoczynkowe „Energetyk”**, ul. Paderewskiego 10, tel. 81 501 67 00 (09) 🏠 🍴
- **Centrum Medyczne prof. Marka Masiaka NZOZ, Prywatne Sanatorium – Willa Boże Oko**, Strzelce 28b, tel. 501 51 94, 509 367 574 🏠 🏥
- **Dwór Nałęczowski Vitaligs & SPA**, ul. Słoneczna 20, tel. 81 501 47 24, 607 368 400 🏠 🍴 🏥
- **Gospodarstwo Agroturystyczne „Nad Debrzą”**, Bronice 51A, tel. 81 503 71 36, 669 766 660 🏠 🍴
- **Willa Filiks**, ul. Armatnia Góra 10, tel. 519 432 777 🏠 🍴
- **Willa Samoniówka**, ul. 1-go Maja 26, tel. 81 501 47 47, 607 507 879 🏠
- **Kemping u Kraka**, Kol. Bochoznica 32 a, tel. 601 159 720 🏠 🍴 🌟
- **Ormonde Resorts – Willa Różana i Willa Gioia**, al. Lipowa 8, tel. 81 743 07 82 🏠 🍴 🏥 🌟
- **Pokoje gościnne Pory Roku**, ul. Spółdzielcza 3, tel. 601 481 000 🏠

▪ Sanatorium Uzdrawiskowe Rolnik, ul. Górskiego 14, tel. 81 501 47 51	
▪ Stołówka w „Starej Aptece”, al. Lipowa 4, tel. 81 517 89 29, 691 090 185	
▪ „Gościniec” Agroturystyka, Sadurki 27, tel. 507 052 160	
▪ Willa Anna – Pokoje z klasą, ul. Spółdzielcza 9, tel. 691 233 802	
▪ Willa Faustynka, ul. Głęboznica 4 b, tel. 607 106 845, 601 731 963	
▪ Willa Raj, al. Lipowa 15, tel. 81 501 40 84, 668 127 745	
▪ Willa Aurelia, al. Lipowa 17, tel. 508 250 242	
▪ „W Krainie Alicji” Wellness & SPA, ul. Kolejowa 37, tel. 81 501 51 25, 609 925 609	
▪ Nałęczowski Zwierzyniec „Małe Zoo”, ul. Kamieniak 23B, tel. 665 363 262, 695 924 854	
▪ Retro Melex – przejażdżki po Nałęczowie, postój przy ul. Chopina, tel. 721 948 772	
▪ Siedlisko „J Krzysztofa”, Drzewce-Kolonia 121, tel. 795 700 659	

Gmina Poniatowa

▪ Montis*** Hotel & SPA, Poniatowa, ul. Nałęczowska 1, tel. 81 820 55 26	
▪ Hotel „Słowik” ***, Restauracja, Poniatowa, ul. Spacerowa 3, tel. 81 820 41 61	
▪ Miło – Smaki Kaukazu, Poniatowa, ul. Przemysłowa 8, tel. 608 404 812	

Gmina Puławy

▪ Muzeum Nietypowych Rowerów, Gołąb, ul. Puławskiego 1, tel. 601 814 527	

Miasto Puławy

▪ Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, ul. Hauke-Bossaka 1, tel. 81 458 62 40	

Gmina Wąwolnica

▪ Dom Pielgrzyma, ul. Zamkowa 24, Wąwolnica, tel. 81 882 50 04	
▪ Gospodarstwo Agroturystyczne i łowisko „W Dolinie Stawów”, Karmanowice 131, tel. 607 339 564	
▪ Gospodarstwo Agroturystyczne „Pod Jabłonią”, Celejów 35, tel. 605 608 384	
▪ Gospodarstwo Agroturystyczne „Przy Wąwozie”, Karmanowice 4A, tel. 609 054 893	
▪ Gospodarstwo Agroturystyczne „W Dolinie Bystrej”, Celejów 88, tel. 607 926 304	
▪ Ośrodek Nartsport – Wyciąg Narciarski, Rąblów 27, tel. 81 882 55 00, 502 168 054	
▪ Rozanna – Restauracja, Pensjonat, ul. 3 Maja, Wąwolnica, tel. 81 882 50 09, 796 574 232	
▪ Łubinowe wzgórze – Eko Resort, Łąki 45 A, tel. 512 371 309	
▪ Lessowa Pięciolinia Turystyczna, Kębło 26A, Wąwolnica, tel. 506 140 076	
▪ Park Labiryntów i Miniatur Architektury Drewnianej, Rąblów, tel. 605 951 355	

Gmina Wojciechów

▪ Karczma Biesiada i Gospodarstwo Agroturystyczne Czerniec Włodzimierz i Barbara, Wojciechów 151 a, tel. 81 517 72 10, 607 371 556	
▪ Młyn Hipolit – Muzeum Mineralów, Nowy Gaj 18A, tel. 505 288 292, 501 447 901	
▪ Siedlisko Gaj, Nowy Gaj 26A, tel. 604 190 600	
▪ Muzeum Kowalstwa, Muzeum Regionalne, Gminny Ośrodek Kultury, Wojciechów 9 (Wieża Ariańska), tel. 81 517 72 10	
▪ Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjny Biały Lew, Zoo Wojciechów, Romanówka 22, tel. 502 195 780	
▪ „Nad Lipcykiem”, Nowy Gaj 8A, tel. 605 594 848	
▪ Park edukacyjno-rekreacyjny „Owadolandia”, Wojciechów Kol. Piąta 127, tel. 697 198 281	
▪ Stajnia Wojciechów, Wojciechów Kolonia Piąta 114B, tel. 500 020 219	

INFORMACJA TURYSTYCZNA

Centra Informacji Turystycznej

- Nałęczów, ul. 1 Maja 16, tel. 81 501 61 01, info@kraina.org.pl
- Kazimierz Dolny, Rynek 15, tel. 81 881 07 09, cit@kokpit.com.pl
- Puławy, Al. Królewska 4, tel. 81 458 67 40, turystyka@domchemika.pl
- Opole Lubelskie, ul. Lubelska 30, tel. 81 827 25 67, 81 827 25 71, cit@opolelubelskie.pl

Punkty Informacji Turystycznej

- Gołąb, ul. Folwarki 2, tel. 790 231 027, informacjaturystyczna@tlen.pl
- Janowiec, Plac Wolności 1, tel. 81 881 52 89, gokjanowiec@o2.pl
- Poniatowa, ul. Fabryczna 1, tel. 81 820 45 54, ckpit@poczta.onet.eu
- Wąwolnica, Rynek 32, tel. 81 882 50 14, info.wawolnica@onet.pl
- Wojciechów, Wojciechów 9, tel. 81 517 72 10, 81 517 76 22, gok@agroturystyka.pl
- Końskowola, ul. Lubelska 93, tel. 81 881 62 69, gok_konskowola@post.pl

© Wydawca:

Lokalna Organizacja Turystyczna
„Kraina Lessowych Wąwozów”
 ul. 1 Maja 16, 24-150 Nałęczów, tel. 81 50 16 101
 info@kraina.org.pl
 www.kraina.org.pl

Opracowanie merytoryczne: Wiesława Dobrowolska-Łuszczczyńska
 Opracowanie graficzne: Grzegorz Jaworski

Druk: Alf Graf

ISBN: 978-83-949308-7-5

Zdjęcia: Wiesław Czerniec, Bartosz Olszak, Jacek Rosły
 oraz ze zbiorów Lokalnej Organizacji Turystycznej „Kraina Lessowych
 Wąwozów”, GOK w Końskowoli, Muzeum Nadwiślańskiego
 w Kazimierzu Dolnym, Kazimierskiego Ośrodka Kultury Promocji i Turystyki

Nałęczów 2020

egzemplarz bezpłatny

Publikacja została wydana dzięki dofinansowaniu ze środków
 Powiatu Puławskiego w ramach realizacji zadania „Wąwozowe atrakcje”.

POLSKA MARKA TURYSTYCZNA

KRAINA
LESSOWYCH
WĄWOZÓW

W INTERNECIE:

- Zbiór i opis kwater z cenami, zdjęciami oraz lokalizacją GPS
- Opis oraz zdjęcia gmin należących do Krainy Lessowych Wąwozów
- Atrakcje turystyczne m.in.: zabytki, szlaki, parki krajobrazowe, miejsca rozrywki oraz relaksu.
- Bieżące wydarzenia: sportowe, kulturowe i rozrywkowe
- Aktualności – bieżące informacje, działania, realizowane projekty
- Informacje praktyczne: taksówki, parkingi, centra informacji turystycznych

● **Odwiedź naszą stronę: www.kraina.org.pl**

● **Szukaj nas w mediach społecznościowych:**

www.instagram.com/krainalesowychwawozow/

www.facebook.com/pg/krainalesowychwawozow/posts/

YouTube

www.youtube.com/channel/UCU63ehTLbTgW575KCUe2b9Q

● **Pobierz naszą bezpłatną aplikację Kraina Lessowych Wąwozów**